

**SIGURNOSNI I ZAŠTITNI PROGRAM
I PROTOKOL POSTUPANJA U KRIZNIM SITUACIJAMA**

Osijek, rujan 2018.

Osnovna škola Ivana Filipovića donosi Sigurnosni i zaštitni program i protokol postupanja u kriznim situacijama.

Protokol je pojam koji se veoma često koristi u javnom govoru, a ima niz značenja. Dolazi od francuske riječi *protocole* u značenju zapisnika i ceremonijala. Protokol je dogovoreni postupak kojeg treba slijediti u određenoj situaciji.

Izrazi koji se u ovom Protokolu koriste za osobe u muškom rodu su neutralni i odnose se na muške i na ženske osobe.

Jedan od najvažnijih čimbenika uspješnosti odgoja učenika je ozračje i okruženje u kojem ono živi. Upisujući dijete u školu roditelj očekuje sigurno i zdravo okruženje te brigu svih odgojno-obrazovnih radnika. Upravo ovi razlozi poticaj su za izradu navedenog programa. Primjenom programa škola osigurava promicanje ljudskih odnosno dječjih prava štiteći svako dijete od svih oblika nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja.

Uz sigurnosno zaštitni program koji donosi škola treba slijediti i sljedeće protokole:

- PROTOKOL O POSTUPANJU U SLUČAJU NASILJA MEĐU DJECOM I MLADIMA (Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Zagreb, listopad 2004.)
- PRAVILNIK O NAČINU POSTUPANJA ODGOJNO-OBRAZOVNIH RADNIKA ŠKOLSKIH USTANOVA U PODUZIMANJU MJERA ZAŠTITE PRAVA UČENIKA TE PRIJAVE SVAKOG KRŠENJA TIH PRAVA NADLEŽNIM TIJELIMA (NN, br. 132/2013)
- PROTOKOL O POSTUPANJU U SLUČAJU ZLOSTAVLJANJA I ZANEMARIVANJA DJECE Vlada Republike Hrvatske, Zagreb, studeni 2014. (Protokolom su definirane obveze u postupanju sa zlostavljanim ili zanemarivanim djetetom za nadležna tijela iz sustava policije, centara za socijalnu skrb, pravosudnih tijela, zdravstva i odgojno-obrazovnih ustanova.)
- PROTOKOL O POSTUPANJU U SLUČAJU SEKSUALNOG NASILJA, donijela Vlada Republike Hrvatske, objavljen 1. kolovoza 2018. godine (NN, br. 70/2018.)
- Protokol o postupanju i preporuke za zaštitu od vrućine, Ministarstvo zdravlja, svibanj 2014.
- Protokol o pokretanju psiholoških kriznih intervencija u sustavu odgoja i obrazovanja (vidi točku 10)

CILJEVI PROGRAMA

- osiguravanje uvjeta za maksimalnu sigurnost učenika tijekom boravka u školi
- otkrivanje mogućih izvora opasnosti i otklanjanje istih
- poticanje svijesti o odgovornosti koju svaki radnik ima pri stvaranju uvjeta za siguran boravak učenika u školi
- dugoročno utjecati na smanjenje neprihvatljivih oblika ponašanja

CILJEVI ĆE SE REALIZIRATI KROZ

- pravovremeno i odgovorno reagiranje svih radnika na moguće situacije koje ugrožavaju sigurnost učenika

- prevenciju potencijalno opasnih situacija, informiranjem i razvijanjem svijesti kod radnika škole, roditelja i učenika o ponašanjima kojima osiguravamo sigurnost učenika

NOSITELJ PROGRAMA

- Ravnatelj Osnovne škole Ivana Filipovića

VODITELJI PROGRAMA

- Stručni suradnik pedagog Osnovne škole Ivana Filipovića
- Stručni suradnik psiholog Osnovne škole Ivana Filipovića

PROVODITELJI PROGRAMA

- Odgojno-obrazovno osoblje
- Administrativno osoblje
- Tehničko osoblje

Program se provodi u svim razrednim odjelima škole. Počet će se primjenjivati u školskoj godini 2018./2019., a nastaviti će se provoditi u sljedećim školskim godinama.

MATERIJALNI UVJETI

1. Veličina i obilježja vanjskog i unutarnjeg prostora i opreme te izvori opasnosti za sigurnost učenika u OŠ Ivana Filipovića

Nastava se odvija u matičnoj školi Osijeku u učionicama koje zadovoljavaju zahtjeve propisanim *Državnim pedagoškim standardom*, dobre osvjetljenosti s dovoljno prirodne svjetlosti. Kada je potrebno zamračenje, u školi imamo zastore. U školi postoji sustav centralnog grijanja na pelete, te sustav rashlađivanja klima – uređajima.

Opskrba pitkom vodom i sanitarni čvorovi zadovoljavaju. U blagovaonici postoji lavabo prilagođen uzrastu učenika gdje učenici uče i uvježbavaju higijenske navike kao što je pranje ruku prije i poslije jela.

Garderobni dio gdje učenici ostavljaju odjeću i obuću za vanjske aktivnosti nalazi se ispred učionica.

Sportska dvorana škole zadovoljava sigurnosne standarde, te ima odvojenu mušku i žensku svlačionicu od kojih je svaka sa sanitarnim čvorom.

Opremljenost nastavnim sredstvima i pomagalicama je zadovoljavajuća. Škola ima igralište na kojem se učenici za lijepoga vremena mogu baviti sportskim aktivnostima i igrama odnosno izvoditi nastavu tjelesne i zdravstvene kulture. Također, u školskom dvorištu učenici mogu učiti o svojoj neposrednoj okolini i brizi za nju.

SKRB ZA ZDRAVLJE I TJELESNI RAZVOJ

- Uskladiti raspored sati s potrebama učenika
- Kontinuirani boravci učenika na vanjskom prostoru, izvanučionička i terenska nastava
- Sanitarno-higijensko održavanje
 - održavanje higijene svih prostorija u kojima borave učenici
 - ispitivanja bakteriološke ispravnosti vode
 - sistematski pregledi radnika

ODGOJNO-OBRAZOVNI RAD

- dogovoriti i poštivati pravila ponašanja u razrednim odjelima
- uočiti opasne situacije te poučavati o ponašanju u istima
- razvijati i jačati osjećaje samostalnosti, sigurnosti i spoznaje o sebi
- razvijati sposobnost učenika za izražavanje želja, potreba i interesa i za međusobno uvažavanje
- poučavati o postupcima samozaštite

STRUČNO USAVRŠAVANJE RADNIKA

- Kolektivno
 - unutar škole (radionice, predavanja, savjetovanja, mjesečni dogovori), razne zdravstvene teme
 - izvan škole (radionice, predavanja, aktivni)
- Individualno
 - koristeći literaturu te pedagošku periodiku

SURADNJA

- Roditelji
 - informiranje o programu pri upisu učenika u školu te na roditeljskim sastancima
 - dostupnost programa na oglasnoj ploči u školi i web stranici škole
 - dogovaranje suradnje, edukacije unutar škole, savjetovanje
 - ispunjavanje izjava
- Ostali
 - upoznati članove Školskog odbora s programom
 - proslijediti program osnivaču
 - proslijediti Ministarstvu znanosti i obrazovanja

FINANCIRANJE PROGRAMA

Sredstva za provedbu programa bit će planirana financijskim planom i rebalansom financijskog plana za svaku kalendarsku godinu.

EVALUACIJA PROGRAMA

Izvešće o provedbi programa bit će sastavni dio Izvešća o radu za školsku 2018./2019. godinu, kao i za svaku sljedeću godinu

1. Organizacija rada

Rad je organiziran u dvije smjene u matičnoj školi.

2. Mjere postupanja kod dovođenja i odvođenja učenika iz škole

- Stručne suradnice pedagog i psiholog te razrednici dužni su pri inicijalnim razgovorima s roditeljima učenika obavijestiti roditelje o dogovorenim pravilima i radnjama koje trebaju obaviti prilikom dovođenja i odvođenja djeteta iz škole
- Roditelji u pravilu ne ulaze u školu osim ako nisu dogovorili razgovor sa stručnom službom škole, te u slučaju dolaska na informacije, roditeljske sastanke i prema pozivu
- Ukoliko pravomoćnim sudskim rješenjem ili rješenjem Centra za socijalnu skrb postoji formalna zabrana/zapreka kontakta s djetetom ili utvrđeno činjenično stanje bivšeg ili sadašnjeg zlostavljanja ili zanemarivanja djeteta, osobi koja po rješenju ima zabranu do izdavanja novog rješenja, ili za koju je sud utvrdio spomenute činjenice, nije moguće, niti uz potpis i suglasnost skrbnika, dopustiti dovođenje i odvođenje učenika
- Razrednici su dužni najmanje jednom godišnje provjeriti i ažurirati podatke o brojevima telefona roditelja odnosno skrbnika
- Stručni suradnici pedagog i psiholog te razrednik trebaju imati popis učenika s brojevima telefona roditelja/skrbnika, te podatke o posebnim situacijama (rješenje Suda ili CZSS, upute o posebnim zdravstvenim i prehrambenim potrebama)
- U slučajevima kada se kod učenika uoči fizička povreda ili simptomi bolesti, razrednik ili dežurni učitelj je dužan kontaktirati roditelja, zatražiti informaciju, ukoliko je potrebno istu zabilježiti u dnevnik ili obavijestiti stručne suradnice škole

Postupak i metode djelovanja u slučajevima nedolaska/kašnjenja roditelja po učenika nakon završetka nastave, terenske nastave, priredbe i sl. (za učenike razredne nastave koje prevozi roditelj)

- Razrednik ili dežurni učitelj poziva roditelje telefonski (na kućnu adresu, radno mjesto, mobilni telefon)
- Ukoliko je time situacija riješena svi daljnji koraci se ne poduzimaju
- Ukoliko nije moguće stupiti u kontakt razrednik obavještava pedagoga/ psihologa
- Nakon toga se obavještava ravnatelj
- Krajnja mjera je pozivanje policije (u pratnji voditelja, pedagoga/psihologa ili ravnatelja odvesti dijete kući ili pronaći drugi način zbrinjavanja)

3. Mjere postupanja u situacijama razvoda roditelja

- Roditelju i članovima njegove obitelji koji nije dobio skrbništvo nije moguće dopustiti viđanje djeteta unutar ustanove, primanje poklona ili odvođenje bez ovjerene suglasnosti roditelja skrbnika kod javnog bilježnika
- Svaki pokušaj koji je suprotan iz prethodnog stavka razrednik ili stručni suradnik će evidentirati u formi zapisnika, a eventualni sukob riješiti na način kako je opisano u postupanju kod agresivnog ponašanja roditelja

4. S navedenim mjerama mora se upoznati svakog novog roditelja/skrbnika pri upisu učenika (pri inicijalnim razgovorima to čine stručni suradnici i razrednik) i/ili na prvim roditeljskim sastancima

5. Mjere postupanja kod prijevoza učenika

- Ako je za potrebe programa (priredbe, predstave, natjecanja, izlete i sl.) potrebno prevoziti učenike to je moguće uz pisanu suglasnost roditelja
- U slučaju unaprijed znanih događanja koji uključuju prijevoz učenika koristiti javni prijevoz ili naručeni javni prijevoz, također uz pisanu suglasnost roditelja
- Ne preporuča se učenike prevoziti osobnim automobilima radnika.

6. Mjere sigurnosti učenika u prostorijama škole

- Primarna mjera sigurnosti učenika u školi je stalni nadzor nad kretanjem učenika
- Materijali namijenjeni učenicima moraju biti netoksični i atestirani
- Prozorska stakla i ogledala moraju biti cijela
- Sredstva za čišćenje, lijekovi i svi opasni proizvodi moraju biti pohranjeni i zaključani u ormarima koje koristi tehničko odnosno ovlašteno osoblje
- Sve prostorije u kojima borave ili koriste učenici moraju se svakodnevno čistiti i prati na kraju radnog dana
- Prostorije se moraju svakodnevno provjetravati
- Domar i spremačice provjeravaju ispravnost sanitarnih čvorova – prohodnost umivaonika i WC školjki
- Čišćenje učionica provodi se isključivo nakon završetka nastave, izuzevši iznimne slučajeve kad je prostor zbog sigurnosti učenika potrebno odmah očistiti
- Domar provjerava ispravnost rasvjete i grijanja i zadužen je za popravak opreme
- Prema zakonskim rokovima vrše se ispitivanja elektroinstalacija, strojeva s povećanim opasnostima, gromobrana, vodovodne i hidrantske mreže, radnog okoliša i kotlovnice s ovlaštenim institucijama. Za to je zadužen domar.
- Pravilnikom o zaštiti od požara utvrđene su izvanredne situacije i načini postupanja
- Nije dozvoljeno korištenje mobilnih telefona tijekom rada s učenicima u privatne svrhe
- Učenicima nije dozvoljena upotreba mobilnih telefona za vrijeme nastave. Mobilni telefon se može koristiti u nastavi ako je nastavnom pripremom predviđeno njegovo korištenje. Mobitel je moguće koristiti uz odobrenje učitelja ako učenik mora hitno nazvati roditelje. Ukoliko se učenika zatekne u korištenju mobitela on će biti oduzet do dolaska roditelja.

7. Mjere sigurnosti na vanjskom prostoru

- Prvu sigurnosnu provjeru ulaza, cjelovitosti objekata, stanja igrališta, opasnih ili sumnjivih predmeta obavlja domar i obavještava ravnatelja. U prostorijama gdje u jutarnjim satima nema domara, isto provjerava spremačica.
- Domar odmah mora ukloniti ili popraviti oštećenje ili ga zaštititi od korištenja dok se ne osposobi, a tamo gdje nema domara to će od korištenja zaštititi spremačica te oštećenje prijaviti ravnatelju ili domaru
- Zelene površine na vanjskim prostorima škole moraju biti redovito održavane
- Dežurni učitelj ili drugi radnik koji uoči nedostatke ili opasnosti obavezno o tome obavještava ravnatelja, domara i/ili spremačice

8. Mjere sigurnosti za boravak učenika na vanjskom prostoru

- Boravak učenika na zraku svakodnevna je potreba učenika i mora se zadovoljavati kad god to vremenske prilike dozvoljavaju za što je odgovoran učitelj
- učenike je potrebno izvoditi u odjeći i obući primjerenoj vremenskim uvjetima

Boravak na igralištu

- Učitelj mora biti prisutan u blizini te u svakom trenutku vidjeti sve učenike radi sprječavanja guranja, padova i ozljeda
- Učitelj mora pratiti kretanje učenika te spriječiti zadržavanje učenika u grupicama ukoliko to ne zahtijeva aktivnost koja se provodi
- Učitelj treba voditi računa o mogućnostima udara učenika (ose, pčele, obad, krpelj)
- U slučaju manje nezgode potrebno je umiriti učenika, pomoći mu
- U slučaju ozbiljnijih povreda učitelj treba primijeniti stečeno znanje te pozvati drugu odraslu osobu za pomoć (učitelja, ravnatelja, stručnog suradnika). O povredi je potrebno sastaviti zapisnik čim prije
- Učitelj s učenicima sprema sredstva koja je koristio na vanjskom prostoru

Šetnje

- Šetnje s učenicima u bližu okolicu učitelj mora unaprijed planirati
- Učitelj procjenjuje može li realizirati šetnju sam ili mu je potrebna pomoć članova stručnog tima, roditelja ili učitelja s kojim će zajednički planirati i realizirati šetnju

9. Mjere sigurnosti tijekom sudjelovanja učenika u odgojno-obrazovnim i rekreativno-sportskim programima organiziranim izvan škole

- Roditelji su dužni dati pisanu suglasnost za sudjelovanje učenika u sportsko-rekreativnim te odgojno-obrazovnim programima organiziranim izvan škole
- Ukoliko se program/manifestacija održava u inozemstvu, dijete mora posjedovati putovnicu/osobnu iskaznicu
- Prijevoz u svrhu programa/manifestacije može biti organiziran autobusom ili učenici dolaze s roditeljima vlastitim prijevozom
- Ukoliko se organizira prijevoz putnika autobusom, škola imenuje odgovornog voditelja putovanja
- Ukoliko je organiziran grupni prijevoz učenika na događanja odlaze u pratnji voditelja, stručnih suradnika i/ili roditelja

- Ukoliko učenici dolaze na manifestaciju u pratnji roditelja vlastitim prijevozom, po dolasku na mjesto događanja predaju se učitelju koji s njima boravi tijekom održavanja manifestacije. Po završetku manifestacije učitelj predaje roditelju učenike
- Ovisno o dogovoru tijekom terenske nastave za učenike roditelj osigurava hranu i dovoljne količine tekućine.

10. Mjere sigurnosti za uporabu sredstava i materijala za rad s učenicima

- Razrednici su dužni najmanje jednom tjedno provjeriti svoju učionicu, te ukloniti ona sredstva i materijale koji mogu ugroziti učenikovo zdravlje i sigurnost

11. Mjere zdravstvene zaštite učenika u školi

- Učenik ne smije boraviti u školi ukoliko je bolestan
- U školi ne smije boraviti niti učenik koji ima povišenu temperaturu, proljev, povraćanje, akutne zarazne bolesti, te učenik koji ima uši u kosi
- Ukoliko učitelj tijekom rada zapazi navedena stanja, treba o tome obavijestiti razrednika ili stručnu suradnicu te se zajednički donosi odluka o obavještanju roditelja
- Nakon izostanka učenika zbog bolesti, pri povratku u školu nakon bolesti, razrednik obavezno mora od roditelja zatražiti ispričnicu, a roditelj je dužan razredniku dati istu
- Lijekove u školi načelno ne dajemo, osim iznimno do dolaska roditelja, ukoliko zdravstveno stanje učenika to zahtjeva (visoka temperatura) – lijek paracetamol uz prethodnu suglasnost roditelja
- Učenik koje boluje od neke kronične bolesti, ako je u stabilnoj fazi, može boraviti u školi, uz dopuštenje liječnika. Ako zbog toga mora uzimati lijekove, daje ih roditelj. U školi se lijek daje iznimno **uz pisanu uputu nadležnog liječnika i pisano odobrenje roditelja**
- U školi postoji ormarić za prvu pomoć s popisom sanitetskog materijala. U ormariću se obavezno nalazi bilježnica u koju se **obavezno upisuje što je upotrijebljeno, za koga, zbog čega, tko i kada je pružio pomoć**
- Ormarić se redovito popunjava

12. Mjere sigurnosti u prehrani učenika

- Prije obroka učitelj je dužan podsjetiti učenike da operu ruke
- Kuharice i dežurni učitelj dužni su imati stalni nadzor nad učenicima za vrijeme obroka

13. Mjere sigurnosti u prehrani učenika za koje je odgovorno ostalo osoblje

- Spremište hrane mora udovoljavati propisima, mora se lako čistiti, provjetravati, svakodnevno se održavati prema propisima
- Prijenos hrane mora biti tako organiziran da nigdje ne može doći do križanja putova i međusobnog miješanja sirovih, polu prerađenih i gotovih jela – odgovornost kuharice
- Posuđe korišteno u procesu pripreme hrane potrebno je prati odvojeno od posuđa iz kojeg su jeli učenici
- Redoslijed pranja posuđa:
 - ostatke hrane bacati u određene posude s poklopcem
 - predpranje suđa tekućom vodom pri temperaturi 30-40°C
 - pranje deterdžentom u toploj vodi temperature 40-50°C
 - ispiranje pod tekućom vodom
 - potapanje u dezinficijensu (Izosan G, Zlatodiv bio i sl.), sušenje i cjeđenje bez brisanja
 - čisto i suho suđe spremi na suho i čisto mjesto, zaštićeno od vodene pare, kukaca i prašine – odgovornost kuharice
- Čišćenje, pranje i dezinfekcija prostora za pripremu i posluživanje hrane obavlja se svakodnevno nakon što su završeni svi poslovi pripreme, raspodjele hrane kao i pranja i pospremanja suđa. O tome je potrebno voditi evidenciju HACCP plana
- Nakon upotrebe rastave se svi aparati koji su služili u pripremi hrane i ukloni se zaostala nečistoća, dijelovi aparata, radne površine i police peru se vrućom vodom i deterdžentom, zatim se peru popločeni i emajlirani dijelovi zidova i na kraju pod prostorija
- Spremišta, sve radne prostorije za pripremu hrane i prostori gdje se hrane učenici moraju biti zaštićeni od glodavaca, muha i drugih insekata, zato treba ukloniti sve otpatke hrane, dobro održavati zaštitu i higijenu te provoditi mjere DDD službe
- Nabavku namirnica potrebno je vršiti kod sigurnog dobavljača koji primjenjuje HACCP sustav i ima odgovarajuće uvjete – odgovorno povjerenstvo za nabavu
- Skladištenje i čuvanje namirnica vrši se na način da ne gube prehrambene vrijednosti, da ne poprime miris i vlagu jedna od druge, te da ne budu mehanički oštećene i onečišćene
- Potrebno je paziti na rokove trajanja te na promjenu organoleptičkih svojstava (izgled, miris, boja, okus)
- Nabavu kruha, mlijeka, mesa, voća i povrća potrebno je vršiti svakodnevno, a ostalih namirnica tjedno
- Namirnice koje se izravno troše bez daljnje prerade (peciva i kruh) do korištenja zaštititi od vanjskih utjecaja u zatvorenim kutijama, a mliječne i suhomesnate prerađevine i sir u hladnjaku
- Ukoliko pripremljenu hranu treba dodirivati, uzima se isključivo čistim priborom
- Žlice ili drugi predmeti za provjeru pripremljene hrane ne smiju se vraćati u hranu
- Na poslovima prijema, pripreme i distribuciji hrane rade kuharice koje moraju završiti tečaj higijenskog minimuma
- Evidenciju i provjeru rokova tečajeva i sanitarnih knjižica obavlja tajnica
- Radnici koji rukuju s hranom moraju pažljivo održavati osobnu higijenu, a posebno čistoću ruku i noktiju - isključuju se nakit, dugi nokti i lak, moraju imati prekrivenu kosu
- Ruke treba prati tekućim sapunom i brisati papirnatim ubrusom nakon svake upotrebe WC-a ili nakon dodirivanja bilo koje nečiste površine
- Kuharice moraju biti u propisanoj radnoj odjeći koja mora biti čista i uredna od materijala koji se mogu iskuhavati
- Radna obuća je obavezna, mora biti čista i uredna

- Osobe koje rukuju hranom ne smiju do ozdravljenja raditi u kuhinji ako su oboljele od prehlade, angine, upale grla i dušnika, bronhitisa ili imaju gnojne promjene na rukama
- Tekućine i pribor za pranje, čišćenje i dezinfekciju s vidljivom etiketom potrebno je držati u posebnom prostoru
- Za mjere sigurnosti u prehrani odgovara kuharica
- Nadzor nad primjenom mjera vrši ravnatelj

14. Sredstva za čišćenje i dezinfekciju i njihova primjena

- Sva sredstva drže se pod ključem u određenom spremištu, izvan dohvata učenika
- Tehničko osoblje koristi sredstva u točnom omjeru kako je naglašeno na sredstvu i uz upute proizvođača
- Sredstva koriste samo educirani radnici (tehničko osoblje)
- Sva čišćenja i upotreba dezinfekcijskih sredstava obavljaju se nakon završetka nastave
- Svi radnici trebaju postupati sukladno radnim uputama i opisima poslova

PROTOKOLI POSTUPANJA RADNIKA ŠKOLE U SLUČAJU KRIZNIH SITUACIJA

1. Postupanje u slučaju bijega/nestanka učenika iz škole

- U slučaju bijega/nestanka učenika učitelj ne smije napuštati razred prije nego što osigura stručni nadzor nad ostalim učenicima
- Učitelj mora sam ili uz pomoć bilo kojeg radnika škole obavijestiti ravnatelja ili stručni tim o događaju
- Učitelj daje ime i opis djeteta
- Osoba koja je primila obavijest kontaktira sve učitelje i druge radnike koji se uključuju u traženje učenika - traže učenika u svojim razredima, prostoru škole i sanitarijama
- Ako je učitelj boravio na vanjskom prostoru treba provjeriti grmlje, zaklonjene prostore i sl.
- Ukoliko se učenik pronađe od strane radnika škole o događaju je potrebno razgovarati s roditeljima
- Ukoliko se učenik ne pronađe u školi ili neposrednoj okolini, ravnatelj organizira krizni tim
- Krizni tim čini skupina osoba koje djeluju s ciljem traženja, obavještavanja roditelja o događaju i prikupljanja podataka za traženje (kućna adresa, mjesto rada roditelja, adresa djeda i bake, mjesta igre)
- Ravnatelj ili druga ovlaštena osoba o događaju obavještava roditelje
- Ako dijete nije pronađeno, u dogovoru s roditeljima poziva se policija
- Komunikaciju s medijima i nadležnim ustanovama obavlja samo i isključivo ravnatelj ili osoba koja je za to dobila suglasnost ravnatelja
- Po završetku krizne situacije provodi se kratka krizna intervencija, timska refleksija na događaj, sastavlja se izvješće i ispunjava zapisnik

2. Postupanje u slučaju kada je učenik izvan kontrole emocija i ponašanja te u slučaju nasilja među učenicima

Odmah poduzeti sve mjere da se zaustavi i prekine aktualno nasilno postupanje prema učeniku, a u slučaju potrebe zatražiti pomoć drugih radnika škole ili po potrebi pozvati djelatnike policije;

- ukoliko je učenik povrijeđen u mjeri koja zahtijeva liječničku intervenciju ili pregled ili se prema okolnostima slučaja može razumno pretpostaviti ili posumnjati da su takva intervencija ili pregled potrebni, odmah pozvati službu hitne liječničke pomoći ili na najbrži mogući način, koji ne šteti zdravlju učenika, osigurati pratnju učenika od strane stručne osobe liječniku, te sačekati liječnikovu preporuku o daljnjem postupanju i dolazak učenikovih roditelja ili zakonskih zastupnika;
- odmah po prijavljenom nasilju razrednik ili stručni suradnik će o tome obavijestiti roditelje učenika ili zakonske zastupnike, te ih upoznati sa svim poznatim činjenicama i okolnostima i izvijestiti ih o aktivnostima koje će se poduzeti;
- po prijavi, odnosno dojavi nasilja odmah obaviti razgovor s učenikom koji je žrtva nasilja, a u slučaju da je postojala liječnička intervencija, uz dogovor s liječnikom, čim to bude moguće. Ovi razgovori s učenikom obavljaju se uvijek u nazočnosti nekog od stručnih radnika škole, a na način da se postupa posebno brižljivo, poštujući učenikovo dostojanstvo i pružajući mu potporu;
- roditeljima ili zakonskim zastupnicima učenika koji je žrtva vršnjačkog nasilja dati obavijesti o mogućim oblicima savjetodavne i stručne pomoći učeniku u školi i izvan nje, a s ciljem potpore i osnaživanja učenika
- obaviti razgovor s drugom učenikom ili radnicima škole koji imaju spoznaju o učinjenom nasilju te utvrditi sve okolnosti vezane uz oblik, intenzitet, težinu i vremensko trajanje nasilja;
- ukoliko se radi o osobito teškom obliku, intenzitetu ili dužem vremenskom trajanju nasilja, koje može izazvati traumu i kod drugih učenika, koji su svjedočili nasilju, savjetovati se s nadležnom stručnom osobom ili službom radi pomoći učeniku, svjedocima nasilja;
- što žurnije obaviti razgovor s učenikom koji je počinio nasilje uz nazočnost stručne osobe, ukazati učeniku na neprihvatljivost i štetnost takvog ponašanja, te ga savjetovati i poticati na promjenu takvog ponašanja, a tijekom razgovora posebno obratiti pozornost iznosi li učenik neke okolnosti koje bi ukazivale da je učenik žrtva zanemarivanja ili zlostavljanja u svojoj obitelji ili izvan nje, u kojem slučaju će se izvijestiti centar za socijalnu skrb, a po potrebi ili sumnji na počinjenje kažnjive radnje izvijestiti policiju ili nadležno državno odvjetništvo
- Škola će poduzeti sve mjere za pomirenje učenika i za stvaranje tolerantnog, prijateljskog ponašanja u školi;
- razrednik treba pozvati roditelje ili zakonske zastupnike učenika koji je počinilo nasilje, upoznati ih s događajem, neprihvatljivošću i štetnošću takvog ponašanja, savjetovati ih s ciljem promjene takvog ponašanja učenika, te ih pozvati na uključivanje u savjetovanje ili stručnu pomoć unutar škole ili izvan nje (centri za socijalnu skrb, poliklinike za zaštitu djece, obiteljska savjetovališta i slično) i izvijestiti ih o obvezi škole da slučaj prijavi nadležnom centru za socijalnu skrb, Uredima državne uprave u županiji (Službama za društvene djelatnosti), policiji ili nadležnom državnom odvjetništvu;
- o poduzetim aktivnostima, razgovorima, izjavama te svojim opažanjima sastaviti službene bilješke, voditi odgovarajuće evidencije zaštićenih podataka koje će se dostaviti na zahtjev drugim nadležnim tijelima.

UKRATKO

- 1. zaustaviti nasilno postupanje**
- 2. ako je potrebno pozvati hitnu liječničku pomoć**
- 3. obavijestiti roditelje djeteta**
- 4. odmah obaviti razgovor s djetetom – žrtvom nasilja**
- 5. roditeljima dati obavijest o mogućim oblicima savjetodavne ili stručne pomoći**
- 6. obaviti razgovor s drugom djecom ili odraslim osobama (svjedocima)**
- 7. savjetovati se s nadležnom službom radi pomoći djeci**
- 8. obaviti razgovor sa djetetom koje je počinilo nasilje uz nazočnost stručne osobe**
- 9. pozvati roditelje djeteta koje je počinilo nasilje**
- 10. o svim poduzetim radnjama ,razgovorima ,opažanjima sačiniti službenu zabilješku te voditi odgovarajuće evidencije**

3. Postupanja u slučaju sukoba s roditeljem/roditeljima ili međusobni sukob roditelja

- Mjere se primjenjuju kod svakog sukoba s roditeljem
- Učitelj odnosno radnik koji je u sukobu s roditeljem će pokušati smiriti roditelja ali ne pred učenicom ili drugim roditeljima, već udaljiti roditelja iz prostorije, a učenicima osigurati stručan nadzor za vrijeme rješavanja sukoba
- U slučaju potrebe može se pozvati ili roditelja uputiti na razgovor s ravnateljem ili stručnim suradnikom
- U slučaju fizičkog napada roditelja na učitelja ili drugog radnika potrebno je pozvati policiju – zove bilo tko iz ustanove na broj: 112
- Odmah po prestanku slučaja, prije odlaska s posla, potrebno je sačiniti zapisnik i navesti očevice
- Tim za potporu u takvim slučajevima čine: ravnatelj, stručni suradnici od kojih barem jedno treba odmah djelovati po saznanju za događaj
- Nikad ne komentirati trenutnu situaciju pred učenicima ili drugim roditeljima

4. Postupanje u slučaju sumnje na zlostavljanje ili zanemarivanje djeteta

- Ako učitelj kod učenika uoči bilo kakve znakove na tijelu (crvenilo, modrice, posjekotine, rane, ugrize, ogrebotine...) koji bi mogli ukazivati na zlostavljanje učenika, dužan je pitati učenika o karakteru povrede. Učitelj o uočenom obavještava razrednika koji će o povredi razgovarati s roditeljima (bez ispoljavanja sumnje u roditelja), razgovor će upisati u knjigu pedagoške dokumentacije
- Učitelj će pozvati stručnog suradnika pedagoga ili psihologa na uvid ako primijeti zanemarivanje primarnih djetetovih potreba: fizički neuredno, prljavo, pothranjeno, često bolesno (i kad je dijete bolesno, a roditelj ne dolazi u školu po pozivu više od jednog sata bez opravdanog razloga), ponašanje učenika koje upućuje na emocionalno i psihičko zanemarivanje: izražavanje straha, povučenost, samookrivljavanje i sl.
- O sumnjama na zlostavljanje ne iznose se informacije ostalim roditeljima i učenicima u razredu
- Postupak će prijaviti stručnom suradniku koji će pregledati učenika i sastaviti zapisnik
- Ravnatelj i članovi stručnog tima u suradnji s učiteljima koji izražavaju sumnju na zlostavljanje/zanemarivanje učenika timski će poduzeti sljedeće mjere:

- razgovarat će s roditeljima
 - izradit će izvješće
 - surađivati s Centrom za socijalnu skrb
 - surađivat će s nadležnim tijelima i drugim čimbenicima
- U svim mjerama obavezan je zapisnik o postupanju u skladu sa zakonom za što je odgovoran ravnatelj
 - Ako se situacija ponovi nakon razgovora s roditeljem i stručnim timom, a roditelji ne poduzimaju mjere zaštite i otklanjanja uočenih problema, stručna služba i ravnatelj izvijestit će Centar za socijalnu skrb
 - O konkretnom slučaju i poduzetim mjerama mora se sastaviti zapisnik

5. Postupanje i mjere u slučaju sukoba među radnicima

- Rješavanje konflikta verbalnom ili fizičkom agresijom među radnicima nije dozvoljeno i regulirano je odredbama povrede radne obveze, Pravilnikom o radu škole
- Ukoliko je došlo do konflikta, potrebno je odmah udaljiti se od učenika i roditelja, a ako to nije moguće potrebno je smanjiti tenzije i odgoditi raspravu
- Radnici škole pozivaju ravnatelja, ako ga nema, stručnog suradnika pedagoga ili psihologa koji će individualno razgovarati s osobama uključenima u sukob
- O događaju je potrebno sastaviti zapisnik

6. Postupanje u slučaju provale ili neovlaštenog ulaska u prostorije škole

- Škola ima videonadzor
- Osoblje zaduženo za otvaranje pojedinih objekata, dužno je izvršiti provjeru svih ulaznih vrata (rukom) i prozora prostora u kojima se održava nastava te ostalih mogućih ulaza u ustanovi
- Ukoliko se uoči da je od zaključavanja do otključavanja bilo neovlaštenih ulazaka, bez obzira ima li štete ili ne, kao provala, osoba koja je zadužena za otključavanje i pregled odmah izvješćuje ravnatelja škole
- Bez obzira na dolazak policije, ravnatelja, tajnice ili stručnog suradnika, osoba koja je uočila ulazak i prijavila slučaj, izvješćuje sve učitelje o događaju kako bi se spriječio ulazak učenika u konkretnu učionicu, odnosno sumnjivi dio prostora ustanove
- Svi radnici nakon obavijesti pregledavaju prostore škole u kojima oni borave i u slučaju uočavanja drugih znakova provale potrebno je sastaviti popis nestalih i oštećenih stvari
- Na kraju postupka, sastavlja se zapisnik koja sadrži točne mjere i radnje

7. Postupanje i mjere nadzora kretanja osoba u školi

- Svi radnici škole trebaju obraćati pozornost na kretanje nepoznatih osoba u školi
- Potrebno je pratiti neuobičajeno kretanje osoba, pitati osobu tko je i što radi u školi
- O neuobičajenom kretanju osoba treba obavijestiti ravnatelja, tajnicu ili stručni tim
- Potrebno je obratiti pozornost na ulazna vrata koji moraju biti zatvorena

- Ukoliko primijetite otvorena vrata dužni ste ih zatvoriti

8. Prva pomoć u školi i način postupanja

Ozljede učenika

- U slučaju ozljede učenika učitelj je dužan pružiti prvu pomoć
- Učitelj nikad ne smije ostavljati učenika samog bez prisustnosti odrasle osobe
- Ukoliko je potrebno učenika izdvojiti iz razreda, najprije mora osigurati stručan nadzor nad ostalim učenicima u razredu (drugog učitelja, stručnog suradnika, spremačicu)
- Učitelj mora umiriti dijete i primijeniti stečeno znanje
- Učitelj mora o slučaju obavijestiti ravnatelja i stručni tim koji u najkraćem mogućem vremenu preuzima brigu za učenika
- Ravnatelj/stručni suradnik pedagog/psiholog donosi odluku o daljnjem postupanju – izolacija, hitna pomoć, obavještavanje roditelja
- Ukoliko je dijete potrebno odvesti liječniku to zajedno čine učitelj i ravnatelj/razrednik/stručni suradnik. Ako je potrebno hitno reagirati zbog ozljede djeteta, učitelj ili drugi radnik škole će pozvati hitnu pomoć.
- Ravnatelj ili članovi stručnog tima o nezgodi obavještavaju roditelje. Ukoliko se radi o manjoj ozljedi, roditelje će obavijestiti učitelj

Ozljede radnika

- U slučaju ozljede učitelja tijekom nastave, jedan učenik iz razreda treba o događaju obavijestiti prvu odraslu osobu (u susjednoj učionici, uredu, na hodniku i sl.)
- U slučaju ozljede bilo kojeg radnika, osoba koja prva uoči ozljeđenu osobu/radnika izvještava čim prije prvu odraslu osobu (u susjednoj učionici, uredu, na hodniku i sl.)
- obaviještena osoba će izvijestiti ravnatelja/stručnog suradnika koji će odmah osigurati stručan nadzor nad učenicima, te u slučaju potrebe pozvati hitnu liječničku pomoć
- O provedenim radnjama sastavit će se zapisnik

Bolesti

- Ukoliko učitelj kod učenika primijeti znakove bolesti - povišena temperatura, povraćanje, proljev, bol koja ne prolazi (zub, glava, trbuh, grlo i sl.), promjene na koži telefonski obavještava roditelje
- Ako je potrebno učitelj je dužan osigurati učeniku prostor u kojem ono može odmarati do dolaska roditelja

Situacije opasne po život učenika

- Ukoliko kod učenika dođe do
 - gubitka svijesti
 - febrilnih konvulzija
 - epileptičnog napadaja
 - gušenja stranim tijelom
 - jačeg krvarenja, veće tjelesne ozljede
 - stranog tijelo u uhu, oku, nosu

- alergijske reakcije – anafilaktički šok
- toplinskog udara potrebno je umiriti učenika i nikako ga ne ostavljati samog bez prisutnosti odrasle osobe
- Potrebno je primijeniti stečeno znanje u koje smo sigurni i pružiti prvu pomoć učeniku
- Potrebno je pozvati hitnu pomoć
- Potrebno je odmah obavijestiti roditelje (stručni suradnik, učitelj)
- Ako hitna pomoć nema raspoloživ prijevoz, učenika uz suglasnost dežurnog liječnika hitne pomoći vozi (redosljedom dostupnosti) stručni suradnik, ravnatelj, učitelj
- Nakon obavljenih radnji, obavezno sastaviti službenu zabilješku (zapisnik)

9. Koraci u aktiviranju Tima za psihološke krizne intervencije

- Ravnatelj i stručni tim ustanove utvrđuju potrebu za kriznom intervencijom
 - Ravnatelj ustanove informira o kriznom događaju i podnosi zahtjev za pokretanje krizne intervencije
 - MZO obavještava koordinatora regionalnog tima i daje suglasnost za pokretanje
 - Voditelj regionalnog tima stupa u kontakt s ravnateljem ustanove i dogovara pojedinosti
 - Nakon provedene intervencije voditelj Tima dostavlja izvještaj o intervenciji
- Pojašnjenje:
- Krizni događaj - iznenadan i/ili rijedak događaj koji djeluje izrazito uznemirujuće ili stresno na većinu ljudi (mogući ili stvarni gubitak osoba, stvari ili vrijednosti važnih za pojedinca ili skupinu, ljudi imaju osjećaj da ga ne mogu sami savladati)
 - Kriza - psihičko stanje uzrokovano nekim kriznim događajem (osjećaj gubitka kontrole, preplavljenost osjećajima i misaona smušenost)
 - Psihološka krizna intervencija - psihološka prva pomoć (preventivni postupak u cilju sprječavanja dugoročnih posljedica)

krizne-intervencije@mzo.hr

10. Obrasci u prilogu:

- Izjava roditelja
- Izjava roditelja o zdravstvenom stanju učenika na početku školske godine
- Izjava roditelja o zdravstvenom stanju učenika prije odlaska na terensku nastavu
- Izjava radnika u slučaju provale ili neovlaštenog ulaska u prostorije ustanove
- Zapisnik o postupanju u kriznim situacijama

Ravnatelj:
Zlatko Kraljević, prof.

IZJAVA RODITELJA

Suglasan sam da moje dijete (ime i prezime) _____
upisano OŠ Ivana Filipovića, u slučaju moje spriječenosti može dovesti/odvesti u školu
sljedeća/e osoba/e (ime i prezime osobe i broj osobne iskaznice):

1. _____
2. _____
3. _____

Razlog zbog kojeg roditelj ne može dovesti /odvesti učenika:

U Osijeku, _____

Ime i prezime roditelja:

Potpis:

**IZJAVA RODITELJA
O ZDRAVSTVENOM STANJU UČENIKA NA POČETKU ŠKOLSKE GODINE**

Boluje li Vaše dijete od neke teže bolesti s kojom bi trebala biti upoznat učitelj/ica?

DA NE

Naziv bolesti: _____

Mora li Vaše dijete svakodnevno uzimati lijekove?

DA NE

Naziv lijeka: _____

Kako se uzima lijek: _____

Ime i prezime roditelja: _____

Brojevi telefona na koje vas možemo kontaktirati u hitnim slučajevima:

Molimo vas da promjene kontakata obavezno odmah javite razredniku/ici.

Vlastoručni potpis roditelja: _____

U Osijeku, _____

**IZJAVA RODITELJA
O ZDRAVSTVENOM STANJU UČENIKA PRIJE ODLASKA NA TERENSKU NASTAVU**

Učenik: _____ Razred: _____

Pliva li Vaše dijete bez pomagala?	DA	NE
Boluje li Vaše dijete od neke teže bolesti s kojom bi učiteljica trebala biti upoznata?	DA Naziv bolesti: _____	NE
Mora li Vaše dijete svakodnevno uzimati lijekove?	DA Naziv lijeka: _____ Kako se uzima lijek: _____ _____	NE

Ime i prezime roditelja:

_____ tel./mob. _____

_____ tel./mob _____

Vlastoručni potpis oba roditelja:

U Osijeku, _____

**IZJAVA
radnika u slučaju uočene provale ili neovlaštenog ulaska
u prostorije ustanove**

1. Datum i sat uočenog neovlaštenog ulaska _____
2. Objekt i prostorija

3. Poduzete mjere i radnje za sigurnost učenika, imena osoba koje su izvještene o događaju, vrijeme prijave, tko je izvršio pregled prostorija za uočavanje potencijalno opasnih predmeta za učenike

4. Poduzete mjere i radnje za evidenciju štete (nedostaci ili štete)

5. Ulazak učenika u sobu odobrio (osoba i vrijeme)

6. Tko je uputio poziv policiji i kada

7. Je li obavljen očevid, vrijeme dolaska policije

8. Ostale radnje

Datum i sat predaje izjave

Ime, prezime i potpis zaposlenika

**ZAPISNIK
o postupanju u kriznim situacijama**

1. Datum
2. Objekt, razred ili prostor
3. Imena učitelja i ostalih uključenih osoba
4. Ime učenika ili korisnika
5. Kraći opis situacije
6. Koraci postupanja
7. Sat i ime osobe koja je izvještena telefonski
8. Rješenje situacije

Ime, prezime i potpis osobe koja
je sastavila zapisnik

Potpis osobe stručnog tima